

E-Learning...นวัตกรรมทางการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ ครั้งที่ 2/2557

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อทิพย์ สันธนะวนิช วิทยาการ
สุฤดี โกศัยเนตร ผู้ลิขิต

คณะกรรมการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้และการจัดการความรู้ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ชุมชนนักปฏิบัติกลุ่มการศึกษา เรื่อง E-Learning... นวัตกรรมทางการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ ครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2557 เวลา 9.00-16.00 น. ณ ห้อง 206 ชั้น 2 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล วิทยาเขตศาลายา โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อทิพย์ สันธนะวนิช ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ วาณิชเจริญชัย ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายสารสนเทศ และคณาจารย์จากภาควิชาต่างๆ รวมทั้งสิ้น 6 คน มาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งสรุปประเด็นต่างๆ ที่น่าสนใจได้ดังนี้

การเรียนการสอนกับเทคโนโลยีในปัจจุบัน (Teaching & Technology for 21st Century Learners)

◆ ปัจจุบันเราสอนอย่างไร

การสอนในวิชาทฤษฎีส่วนใหญ่ใช้การ Lecture เป็นหลัก ในบางวิชาอาจใช้การสอนแบบ Team-based และ Participate แต่ในวิชาปฏิบัติจะ ใช้การสอนหลากหลาย เช่น การสอนโดยจำลอง สถานการณ์กรณีศึกษา การสอนแบบ Team-based Learning, Participate, Group Discussion และ Demonstration เป็นต้น แต่ที่ดีที่สุดอยากให้ไปถึง การเรียนการสอนแบบ Active Learning

ทักษะทางปัญญา

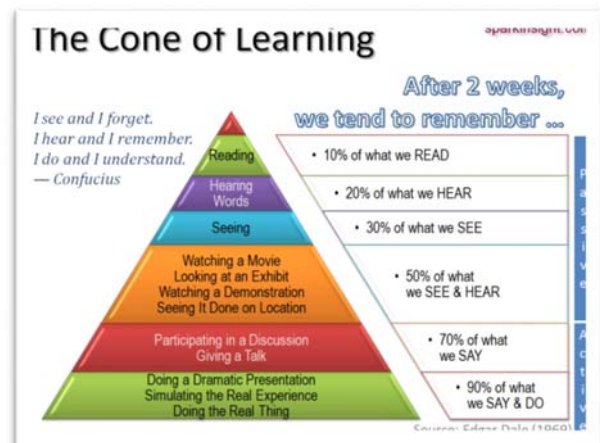
◆ กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

- คิดอย่างเป็นระบบ (Systematic Thinking) ยังพบได้น้อยในนักศึกษาปัจจุบัน

- คิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking) ส่วนใหญ่พบมากในนักศึกษาชั้นปีที่ 2 แต่เมื่อขึ้นปีที่ 3-4 ส่วนใหญ่จะเป็นวิชา Lecture จึงทำให้นักศึกษาใช้การคิดวิเคราะห์ได้น้อยลง จึงควรปรับวิธีการสอนเป็น Lecture เฉพาะสาระสำคัญของวิชา 20 นาที หลังจากนั้นเวลาที่เหลือทั้งหมดให้นักศึกษาทำ Group Discussion พยายามเน้นให้นักศึกษาทุกชั้นปีเรียนรู้ คิดวิเคราะห์ พร้อมทั้งรู้จักการนำไปประยุกต์ใช้ควบคู่กันไปด้วย

รูปแบบ/วิธีการสอนที่เป็นที่นิยม

- บรรยาย
- อภิปราย

- กรณีศึกษา
- การสาธิต
- สถานการณ์จำลอง
- การใช้ปัญหาเป็นฐาน
- การเรียนรู้จากการทำโครงการ
- การใช้เทคโนโลยีเป็นฐาน
- การใช้ทีมเป็นฐาน

นอกจากนี้ ยังมีการสอนรูปแบบอื่นๆ ได้แก่ การสอนผสมผสานระหว่าง กรณีศึกษา กับการเรียนรู้จากการทำโครงการ การสอนแบบ Flipped Classroom, Concept Mapping และในปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่มีนโยบายให้ลดการสอนแบบ Lecture ลงและให้เพิ่มการสอนแบบ Flipped Classroom มากขึ้น จากประสบการณ์การสอนโดยใช้วิธี Team-based Learning ของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อทิพย์ สันธนะวนิชที่ผ่านมา จะใช้วิธีแจก Sheet ให้นักศึกษาไปอ่านก่อน 1 สัปดาห์แรกๆ การเรียนการสอนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากนักศึกษาไม่อ่าน Sheet มาล่วงหน้าทำให้ไม่มีความรู้ที่จะมา Discussion คิดวิเคราะห์ไม่ได้ แต่ต่อมาเมื่อนักศึกษาเริ่มปรับตัวและเรียนรู้วิธีการเรียนการสอนมากขึ้น การเรียนการสอนก็เริ่มดีขึ้น และประสบความสำเร็จมากขึ้น

อาจารย์พรรณนิภา สืบสุข ให้ข้อเสนอแนะว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสนใจกับวิชาที่มีการเรียนการสอนแบบ Team-based Learning เนื่องจากมีคะแนนเป็นสิ่งชักจูงใจ จึงทำให้นักศึกษาสนใจวิชาอื่นน้อยลง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ช่อทิพย์ สันธนะวนิช ให้ข้อเสนอแนะว่าอาจแก้ไขด้วยการนำวิธี Pop quiz ไปใช้ เพื่อให้นักศึกษามีความตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่ว่าเมื่อไรจะมีคำถามเพื่อเก็บสะสมคะแนน ซึ่งวิธีนี้อาจช่วยให้นักศึกษาสนใจอ่านหนังสือมาล่วงหน้าเพราะไม่ว่าอาจารย์จะนำหัวข้อไหนมาเป็นคำถามในการทำ Pop quiz ในชั้นเรียน ทั้งนี้ การที่อาจารย์จะนำวิธีการเรียนการสอนแบบใดมาใช้ อาจารย์จะต้องแจ้งให้นักศึกษาทราบล่วงหน้าก่อนเริ่มการเรียนการสอน เพื่อให้นักศึกษาทราบถึงวิธีและแนวการสอนของอาจารย์ด้วย ซึ่งอาจารย์ ดร.ศรินทร์ต์ ศรีประสงค์ ให้ข้อเสนอแนะว่า ในบางวิชาที่ไม่ได้ใช้การสอนแบบ Team-based Learning อาจารย์อาจใช้วิธีการสอนแบบ Lecture สั้นๆ ประมาณ 15 นาที แล้วมี Pop quiz ให้กับนักศึกษาเป็นระยะ ผสมผสานกับ Group Discussion หลังจากนั้นให้นักศึกษาช่วยกันสรุป ทำการบ้าน พร้อมกับฝึกปฏิบัติ จะทำให้อาจารย์ทราบว่านักศึกษามีความเข้าใจและเรียนรู้ได้มากน้อยเพียงไร

อาจารย์ ดร.ศรินทร์ต์ ศรีประสงค์ ให้ข้อเสนอแนะว่า นักศึกษาแต่ละคนมีความชอบในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน นักศึกษาบางคนชอบฟังบรรยาย บางคนชอบอ่านและศึกษาด้วยตนเอง หากเรามีทางเลือกในการศึกษาหาความรู้ให้กับนักศึกษาเช่น มีทั้งการฟัง Lecture และมี E-book ให้นักศึกษาสามารถเข้าไปอ่านหรือศึกษาด้วยตนเองได้ก็จะเป็นประโยชน์มาก โดยอาจทำเป็นโปรแกรม Upload ไว้ใน Moodle แล้วให้นักศึกษาดูผ่าน Moodle แต่ถ้าในกรณีที่ต้องการให้ E-book มีรูปแบบและหน้าตาที่สวยงามมากขึ้น อาจต้องใช้โปรแกรม Flash เข้ามาช่วยซึ่งอาจทำยาก

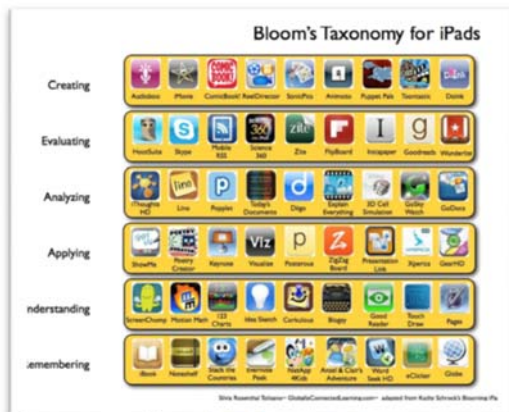
Active Learning

- กระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย โดยการร่วมมือระหว่างผู้เรียนด้วยกัน
- ครูเปลี่ยนบทบาท จากผู้ให้ความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง เป็นผู้จัดเตรียมและสนับสนุนกระบวนการและกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน
- มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างผู้เรียนด้วยกัน บรรลุสำเร็จทางด้านวิชาการที่ตั้งไว้

- เกิดทักษะทางการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน มีการพัฒนาทักษะกระบวนการคิดไปสู่ในระดับที่สูงขึ้น และเกิดเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียนและเกิดแรงจูงใจต่อการเรียนรู้

Blended Learning การสอนแบบผสมผสาน

บางสถานศึกษาให้คำจำกัดความ Blended Learning ว่าเป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานแต่เป็นการเรียนการสอนเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น แต่ในทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ให้คำจำกัดความ Blended Learning ว่าเป็นการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการเรียนรู้ในห้องเรียนกับการเรียนบน Internet (E-Book, CAI) แต่ไม่มีการแบ่งสัดส่วนของการเรียนการสอนทั้งสองอย่างนี้แน่นอน ทั้งนี้ สัดส่วนของการเรียนการสอนขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนเป็นผู้กำหนด ในปัจจุบันเราจะเห็นว่า Bloom's Taxonomy จะ เริ่ม ต้น จาก Remembering Understanding Applying Analyzing Evaluating และสุดท้ายในศตวรรษที่ 21 พยายามให้ไปถึง Creating ด้วย โดยอาจใช้ Moodle และ Google Site มาเป็นเครื่องมือ อาจารย์จะต้องนำการเรียนการสอนแบบบรรยายผสมผสานการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานควบคู่กันไป

การเรียนแบบเสมือนจริง (Virtual Learning)

- การจัดการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์หรือบทบาทสมมติคล้ายกับว่าเป็นสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสร้างปฏิสัมพันธ์ทางการเรียนรู้ร่วมกันได้ตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้เรียกว่า “การเรียนแบบเสมือนจริง (Virtual Learning)” ภายในสถานที่ที่เรียกว่า “ห้องเรียนเสมือนจริง (Virtual Classroom)” จากอิทธิพลของโลกแห่งยุคดิจิทัลในปัจจุบัน

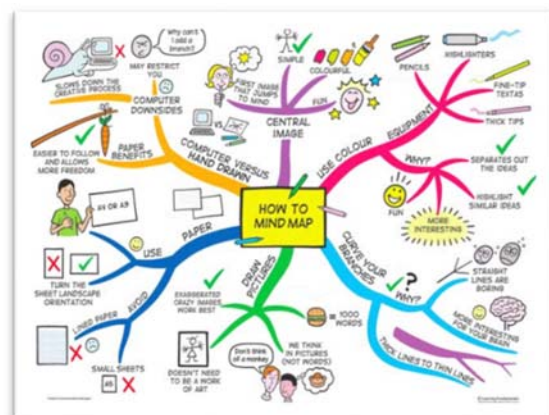
ตัวอย่างการทำงานที่ผู้เรียนถนัด

- Facebook Group / Fan page
- YouTube Channel
- Digital Storytelling
- Blog

- Google Docs/Drives (Web Application)
- E-book
- Learning interaction through Virtual Learning Environment

ประเด็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้

• อาจารย์ ดร.ศรินรัตน์ ศรีประสงค์ นำเสนอ Concept Mapping ที่อาจารย์ใช้สอนนักศึกษาเฉพาะทางในการตรวจร่างกายผู้ป่วยและบันทึกอาการเบื้องต้นของผู้ป่วย และในอนาคต อยากให้ก้าวไปถึงระดับ Care Plan ซึ่งนักศึกษาไม่สามารถลอกกันได้เนื่องจากมีรายละเอียดบางอย่างที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจารย์สามารถสอบถามเพื่อทดสอบความรู้และความเข้าใจของนักศึกษาแต่ละคนได้

- อาจารย์จิตต์ระพี บุรณศักดิ์ นำเสนอ Google Site ที่ได้สร้างไว้ ประกอบด้วยหน้า Home, Welcome, แบบทดสอบก่อนเรียน การสอนครั้งที่ 1 การสอนครั้งที่ 2 เป็นต้น
- อาจารย์ ดร.ศรินรัตน์ ศรีประสงค์ นำเสนอ Google Site ที่ได้สร้างไว้ ประกอบด้วยหน้า Home, Welcome, Care Plan แบบทดสอบก่อนเรียน และหน้าที่ให้นักศึกษาสามารถเข้ามาส่งการบ้าน เป็นต้น
- อาจารย์พรณิภา สืบสุข นำเสนอ Google Site ที่ได้สร้างไว้ ประกอบด้วยหน้า Home, Welcome และนำไฟล์ต่างๆ Upload ขึ้นบน Drive เพื่อให้ นักศึกษาสามารถ Download ได้

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ช่อทิพย์	สันธนะวนิช	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายการศึกษา
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวรรณ	วาณิชย์เจริญชัย	ผู้ช่วยคณบดีฝ่ายสารสนเทศ
3	อาจารย์ ดร.ศรินรัตน์	ศรีประสงค์	ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์
4	อาจารย์พรณิภา	สืบสุข	ภาควิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์
5	อาจารย์จิตต์ระพี	บุรณศักดิ์	ภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์-นรีเวชวิทยา

6 อาจารย์นันทกานต์	มณีจักร	ภาควิชาการพยาบาลรากฐาน
7 นางสาวสุฤดี	โกศัยเนตร	งานพัฒนาคุณภาพและบริหารความเสี่ยง